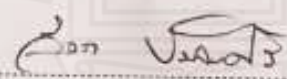

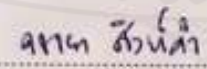
หัวข้อวิทยานิพนธ์ เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบแปลงใหญ่
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ชื่อและนามสกุล นายกิตติกร นาคะชัย
แขนงวิชา การจัดการการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สัจจา บรรจงศิริ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรรยา สิงห์คำ

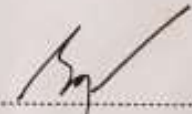
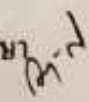
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. กิตติวัลย์ กรรณนุช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สัจจา บรรจงศิริ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรรยา สิงห์คำ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญา รุ่งโรจน์วนิชย์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบแปลงใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย

ผู้วิจัย นายกิตติกร นาคะชัย รหัสนักศึกษา 2599001787

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สัจจา บรรจงศิริ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สิงห์คำ

ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลส่วนบุคคลด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบแปลงใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย 2) ความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินของกลุ่มเกษตรกร 3) ความต้องการการสนับสนุนเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการพัฒนาที่ดิน

การศึกษาใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบแปลงใหญ่ ตำบลนาข้าว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย จำนวน 140 คน โดยใช้การสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.6 อายุเฉลี่ย 53.86 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 79.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 2.91 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 9.11 ไร่ เป็นพื้นที่ทำนาเฉลี่ย 8.24 ไร่ มีรายได้จากการขายข้าวเฉลี่ย 37,155.55 บาทต่อปี ต้นทุนการผลิตข้าวเฉลี่ย 1,179 บาทต่อไร่ 2) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินที่นำไปสนับสนุนทั้งหมดอยู่ในระดับมากและมากที่สุด 3) เกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการพัฒนาที่ดิน (2) การอบรมองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน และ (3) การสนับสนุนเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน 4) เกษตรกรมีปัญหาและข้อเสนอแนะ ดังนี้ (1) ปัญหาด้านการใช้ปุ๋ยหมัก เสนอให้จัดหาวัสดุในการผลิตปุ๋ยหมัก (2) ปัญหาด้านการไถกลบตอซัง เสนอให้จัดหารถแทรกเตอร์หรือค่าใช้จ่ายในการไถกลบ (3) ปัญหาด้านการใช้น้ำหมักชีวภาพ เสนอให้สนับสนุนปัจจัยให้เพียงพอและทันเวลา (4) ปัญหาด้านการใช้สารป้องกันแมลงศัตรูพืช เสนอให้สนับสนุนปัจจัยการผลิต (5) ปัญหาการใช้พืชปุ๋ยสด เสนอให้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (6) ปัญหาการใช้โดโลไมท์ปรับปรุงดินกรด เสนอให้สนับสนุนโดโลไมท์ให้เพียงพอและทันเวลา (7) ปัญหาการใช้หญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ เสนอให้มีการอบรมให้ความรู้และสนับสนุนต้นกล้า (8) ปัญหาการตรวจวิเคราะห์ดิน เสนอให้มีการให้ความรู้ (9) ปัญหาการใช้จุลินทรีย์ควบคุมโรครากเน่าโคนเน่า เสนอให้มีการให้ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิต

คำสำคัญ การเกษตรแบบแปลงใหญ่ เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

Thesis title: Land Development Technology of Rice Farmers in Large Land Plot at Chiang Khan District, Loei Province

Researcher: Mr. Kittikorn Nacachai; **ID:** 2599001787

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Resources Management);

Thesis advisors: (1) Dr. Sujja Banchongsiri, Associate Professor;

(2) Dr. Junya Singkham, Assistant Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

This study is a survey research with purposes to 1) study personal information in social and economic aspects of Rice Farmers In Large Land Plot, Chiang Khan District, Loei Province 2) study farmers satisfaction with land development technology 3) study demand for encouragement and sustain land development technology 4) study problems and suggestions of farmers on tackling land development.

The study practice data was collected by total population 140 people rice farmers in In Large Land Plot Chiang Khan District, Loei province. By The questionnaire and Data analysis apply frequency, percentage, mean, maximum, minimum and standard deviation.

The research results indicated as follows: 1) The majority of the farmers is females 73.6 percent the average age of 53.86 years old, graduate with an elementary education 79.3 percent and had averagely 2.91 household members. Most farmers possessed their own agricultural holding areas of 9.11 rai and average rice farming area of 8.24 rai. They earned income from selling rice (production year 2016/17) averagely 37,155.55 baht per year with average rice production cost of 1,179 baht perrai. 2) The farmers satisfied with the promotion of land development technology at the high and highest level. 3) Farmers had demand for land development technology at the high and highest level correlate As follows (1) supporting production factors of land development (2) training knowledge of land development (3) supporting land development technology. 4) Farmers had problems and suggestions As follows (1) using compost suggest supply materials in Composting (2) Removing stubble suggest supply tractor or Expenses (3) using bio-fermentation suggest support factor enough and Timely (4) using pesticide suggest support generate factor (5) Fresh compost planting suggest support Fresh compost planting seeds (6) Using Dolomite improvement acid soil support factor to Timely (7) using Vetiver for soil and water conservation suggest cultivate Knowledge and support Vetiver grass (8) using Soil analysis suggest cultivate Knowledge (9) using microorganism supervise Root rot disease suggest cultivate Knowledge and support factor

Keywords: agricultural extension system, land development technology

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ผู้ทำวิทยานิพนธ์รู้สึกซาบซึ้ง ขอกราบขอบพระคุณทางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชที่ให้โอกาสข้าพเจ้าเข้ามาศึกษามหาบัณฑิต เรียนรู้แนวคิด ทฤษฎี การจัดการทรัพยากรเกษตร ซึ่งจะนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ถนัดดาวัลย์ กรรณนุช ที่ท่านกรุณาให้เกียรติเป็นประธานกรรมการพิจารณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สัจจา บรรจงศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สิงห์คำ ที่กรุณาแนะนำความคิดทำวิทยานิพนธ์ สังเคราะห์ประเมินผลการวิจัยจนเกิดองค์ความรู้ใหม่เชิงนวัตกรรมทางวิชาการ

ขอกราบขอบพระคุณ นายทำเนียบ อารยะศิลปธร ประธานแปลงใหญ่ข้าว และเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ข้าวทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลแบบสอบถามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ สถาบันพัฒนาที่ดินเลย คณะจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต บิดามารดาที่ช่วยเหลือ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ ที่ประสิทธิประสาทความรู้ให้ผู้ทำวิทยานิพนธ์สร้างผลงานที่มีคุณค่าฉบับนี้มา ณ โอกาสนี้

กิตติกร นาคะชัย

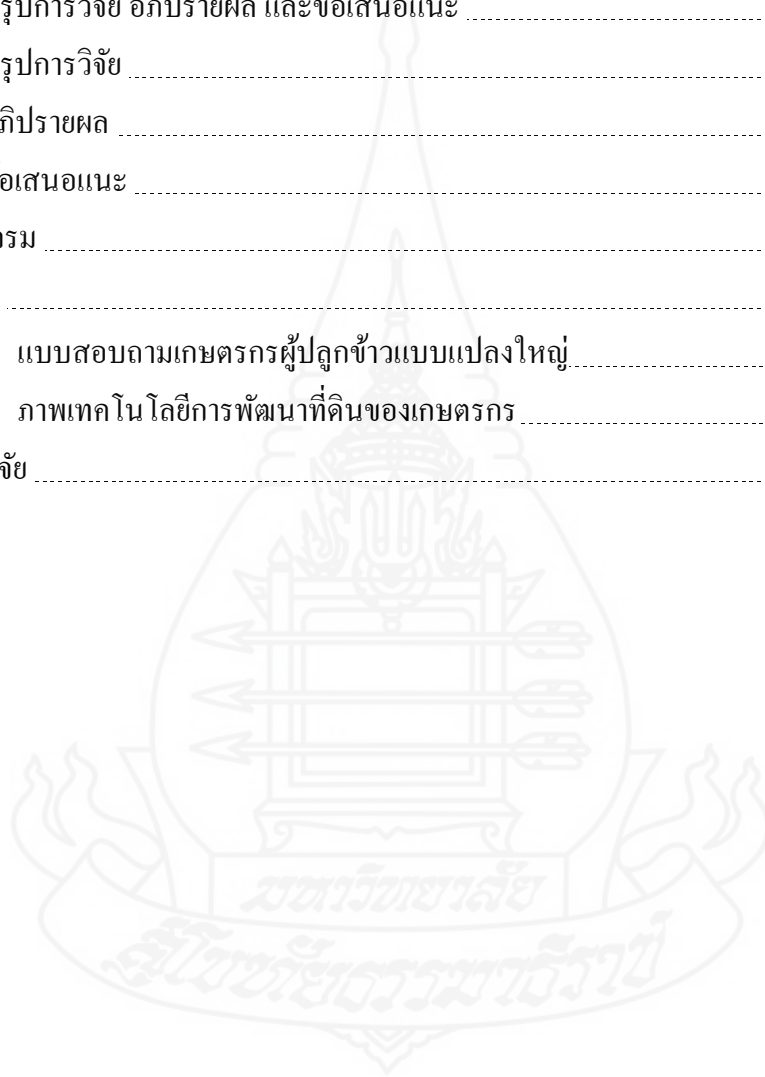
ตุลาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับดิน	6
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	11
แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรแบบแปลงใหญ่	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	27
ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดินของเกษตรกร	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ความต้องการการสนับสนุนเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของเกษตรกร	35
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการพัฒนาที่ดิน	38
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	45
สรุปการวิจัย	45
อภิปรายผล	47
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	59
ก แบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบแปลงใหญ่	59
ข ภาพเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของเกษตรกร	70
ประวัติผู้วิจัย	78

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ชนิดพืชกับช่วงความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ของดินที่เหมาะสม.....	15
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลด้านสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบแปลงใหญ่.....	27
ตารางที่ 4.2 รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนจากภาคการเกษตร ปี พ.ศ. 2560.....	31
ตารางที่ 4.3 ต้นทุนการทำนา ปี พ.ศ. 2560.....	32
ตารางที่ 4.4 ต้นทุนการผลิตทั้งหมด ปี พ.ศ. 2560.....	32
ตารางที่ 4.5 พื้นที่ถือครองทางการเกษตร.....	33
ตารางที่ 4.6 พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ปี พ.ศ. 2560.....	33
ตารางที่ 4.7 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน.....	34
ตารางที่ 4.8 ระดับความต้องการเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินของเกษตรกร.....	36
ตารางที่ 4.9 ปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน.....	38

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 กระบวนการเกิดดิน	8
ภาพที่ 2.2 ชั้นต่างๆ ของหน้าตัดดิน	10
ภาพที่ 2.3 สภาพการละลายได้ของธาตุอาหารพืชในช่วงความเป็นกรดเป็นด่างของดิน	14
ภาพที่ 2.4 แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลนาข้าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	18

